

El camp mallorquí afronta la darrera reconversió

De pagesos a figurants

Un decret que pròximament aprovarà el Govern Balear representarà un canvi definitiu per a la pagesia mallorquina. Seguint els dictats de Brussel·les, l'agricultura de Balears quedarà reduïda a la mínima expressió. Subvencions a canvi del manteniment dels camps. La producció, no importa.

Ll'agricultura mallorquina, i la balear en general, està a punt de sofrir un canvi total. Gairebé és la seva acta de defunció. Almenys tal i com s'ha entès l'agricultura tradicionalment.

L'agricultura, i tot el sector primari, no té pràcticament cap incidència dins el conjunt de l'economia balear. Prou conegut és que les Illes tenen una economia de monocultura turística. Alguns economistes prefereixen parlar d'"economia altament especialitzada en el sector de serveis". Un eufemisme que permet obviar el terme "monocultura", tan associat a les economies de repúbliques *bananeres*. *Bananera* o ultraespecialitzada, l'economia balear viu pràcticament d'exclusiva del turisme, directament o indirectament.

Aquest fet, assumit com a inevitable –i inclús desitjat– per part de l'administració autonòmica, ha duit als dos altres sectors a una situació de "fase terminal". Especialment al primari. En aquest moment, el govern autònom es troba a punt de publicar un decret (titulat "Millora de les estructures agràries") que és el desenvolupament autonòmic del Reial Decret del govern central sobre el mateix tema, el qual és la conseqüència directa de la directiva comunitària sobre la "Millora de les explotacions agràries europees".

En síntesi, aquest decret implica l'oblidar totalment l'agricultura com a sector influent econòmicament, i la seva consideració com a sector complementari del turisme. A través de subvencions als pagesos, se'ls insta que mantenguin la terra treballada –sense importar la producció– tractada de manera que no afecti al medi ambient, se'ls permet introduir el turisme rural – sempre que es dediquin almenys un 50% del temps a les feines pròpies del camp – ... en definitiva, sembla com si es volgués convertir el camp mallorquí en un gran espectacle per als turistes. Pagesos treballant la terra, animals pasturant, cases en perfecta situació per passar una

revista de policia –terminologia militar que significa estar més lluent que el sol–, camps d'ametllers ben cuidats... Tot perfecte, només que, duit a l'extrem, tot seria fals. Com un immens decorat de cartópedra de les pel·lícules del vell Hollywood. De pagesos a figurants. Un trist destí per als orgullosos pagesos mallorquins.

¿No hi ha altra alternativa? Aquesta és la pregunta que molta gent es fa. La gent del camp, és clar, perquè a la majoria no els importa.

L'ENTRADA EN LA CEE

Segons Margalida Estelrich, de la Unió de Pagesos de Mallorca, la clau de la situació desesperada de l'agricultura mallorquina es troba en l'entrada en la CEE: "Quan Espanya entra en la CEE es troba que Europa comença a canviar la seva política agrària. De potenciar la producció –amb fortes subvencions que feien que hi hagués gent que produís no per al mercat sinó per a ser subvencionat– es passa a les quotes. Precisament és quan Espanya entra en la CEE que es dona el canvi. Per tant s'entra en una situació de clar desavantatge respecte als pagesos europeus. Ens hem d'adaptar a unes quotes quan en molts de casos la nostra producció ni tan sols és prou per a l'autoconsum.

Un dels casos més clars és el de la llet: "N'han fet abaixar el preu i la producció encara que nosaltres no podem ni tan sols assegurar la producció de la demanda interna". La conseqüència és òbvia: és necessari importar llet tot i que les Balears podria produir bona part de la que en consumeix. Contrasantit de ser europeu.

Amb el decret –que s'espera que el Govern autònom aprovi ben aviat– la situació es podria resoldre. Segons la Unió de Pagesos, però, l'únic que farà serà permetre que no empitjori, però de cap manera

millorarà: "L'èxode de la població activa primària cap a altres activitats no s'aturarà. En realitat el decret el que permetrà és mantenir, més o menys, els ingressos que s'obtenien fins ara. És a dir, no es tracta que amb aquesta nova norma, el pagès mallorquí pugui pensar en un futur esplèndid. De cap manera. Senzillament se'ls permetrà aturar, en alguns casos, la dinàmica de costos creixents i de rendiments cada vegada més baixos. Es podrà mantenir, però res més. Això no incentivarà que joves s'incorporin a la feina del camp. No ho crec. Crec que seguirà l'èxode cap al sector de serveis. Pot ser que

el Decret ralentitzi l'èxode, potser sí, però no l'aturarà".

L'AGRICULTURA BIOLÒGICA

La Unió de Pagesos es mostra molt crítica amb l'actuació del govern respecte a l'agricultura. Creuen que s'hauria pogut fer molt més per a no deixar morir el camp mallorquí.

El famós decret permetrà, suposadament, aturar el procés de degradació, però no pensen que solucioni res més. "La situació, l'han volguda així. Només es pensa en el turisme: i l'agricultura, el

camp, s'ha deixat totalment de banda..."

La Unió de Pagesos, en el seu darrer Congrés, celebrat el passat més de maig, es mostrava partidària d'invertir la situació. No acceptar aquesta mort del camp i lluitar per a fer rendible l'agricultura. Reclamen la posada en funcionament de l'agricultura biològica.

En contraposició a l'agricultura química —la que utilitza pesticides, fertilitzants sintètics, additius... i altres sistemes sintètics de millora de la producció—, que és molt agressiva amb el medi ambient i que, a més, cada vegada té uns rendiments menors, la Unió de Pagesos de

Mallorca reclama, per a les Illes, l'agricultura biològica. "És un sistema de producció que exclou de manera àmplia l'ús d'aquests elements sintètics i es basa en la rotació de cultius, residus de collites, fems, etc.; amb la finalitat de mantenir la productivitat del sòl i del cultiu, per a facilitar a les plantes els components que necessiten, i controlar insectes, herbes i malalties, tot això fertilitzant la terra, no amb mitjans comprats, sinó amb una producció racional de la mateixa explotació".

La Unió de Pagesos creu que a les Balears aquest sistema podria funcionar bé. "Hi ha un mercat potencial per a aquest tipus de producció que no està explotat, integrat per consumidors amb prou capacitat adquisitiva i sensibilitzats per l'ecologia, i ens estem referint tant als mateixos mallorquins com a residents dels països europeus abans esmentats".

Per aconseguir-ho reclamen l'ajuda de l'administració. Però el Govern sembla, avui per avui, més preocupat pel seu Decret que no per l'agricultura biològica. Potser aviat veurem el camp mallorquí com un espectacle més per als turistes. Potser fins i tot els pagesos s'hagin de vestir d'uniforme: a l'ampla, amb el vestit pagès tradicional. Mentre munyen una vaca els *guiris* els faran fotos. Això sí, la llet, o se la beuen o la tiren. De vendre, res de res.

Miquel Payeras

